

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **J. D.** podnikajúci v K. v dovolacom konaní zastúpený JUDr. D. advokátom Advokátskej kancelárie so sídlom v B. M. proti žalovanému **J. H.** podnikajúci v K. X. **o zaplatenie 2 401,23 € s príslušenstvom**, ktorá vec sa viedla na Okresnom súde Komárno pod sp.zn. 7 C 116/2005, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 13. júna 2008 sp.zn. 6 Co 106/2008, takto

r o z h o d o l :

Uznesenie Krajského súdu v Nitre z 13. júna 2008 sp.zn. 6 Co 106/2008 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Krajský súd v Nitre (odvolací súd) uznesením z 13. júna 2008 sp.zn. 6 Co 106/2008 odmietol odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Komárno z 30. novembra 2007 č.k. 7 C 116/2005 a o trovách konania rozhodol tak, že žiadny z účastníkov nemá právo na ich náhradu. O odmietnutí odvolania rozhodol podľa § 218 ods. 1 písm. a/ Občianskeho súdneho poriadku, zákona č. 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov (OSP) majúci za to, že žalobca ho podal oneskorene. Vychádzal z toho, že rozsudok súdu prvého stupňa bol zástupcovi žalobcu doručovaný 25. februára 2008 a 26. februára 2008 a „po náhradnom doručení“ bol uložený na pošte. Uplynutím tretieho dňa od uloženia zásielky (29. februára 2008) vznikla v zmysle ustanovenia § 47 ods. 2 OSP fikcia doručenia zásielky. Žalobcovi tak začala plynúť pätnásťdňová lehota na podanie odvolania dňa 1. marca 2008 a uplynula 15. marca 2008. Ak žalobca (jeho zástupca) podal odvolanie faxom a aj na pošte až dňa 20. marca 2008, urobil tak oneskorene.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie. Uviedol, že tak robí z dôvodu, že napadnutým rozhodnutím mu bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ OSP. Na odôvodnenie dovolania uviedol, že jeho zástupca prevzal

rozsudok súdu prvého stupňa 6. marca 2008 a ak proti nemu podal odvolanie 20. marca 2008, urobil tak včas. Podľa žalobcu súd prvého stupňa ho mal „striktne upozorniť na dôsledky ust. § 47 ods. 2 OSP“. Dodal, že jeho zástupca bol od 2. januára 2008 až do 2. apríla 2008 práceneschopný v dôsledku vážnej choroby a zásielky nepreberal. Okrem toho, doručovateľ mu ani neoznámil, že zásielku príde doručiť znova, keďže zásielka bola zasielaná do P.O. Box-u jeho zástupcu. Navrhol napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Žalovaný sa k dovolaniu žalobcu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods.1 OSP), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania, ktorý je zastúpený advokátom (§ 240 ods. 1, § 241 ods. 1 OSP), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 OSP), či jeho opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré týmto opravným prostriedkom možno napadnúť.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. V zmysle ustanovenia § 239 ods. 1 OSP platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 OSP v znení v čase podania dovolania). Podľa § 239 ods. 2 OSP je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia a c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nemá znaky vyššie uvedených uznesení. Odvolací súd napadnutým uznesením odmietol odvolanie žalobcu majúce za to, že bolo podané po uplynutí odvolacej lehoty.

So zreteľom na obsah dovolania a osobitne na zákonnú povinnosť dovolacieho súdu vyplývajúcu z ustanovenia § 242 ods. 1 OSP, neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie splnenia podmienok prípustnosti dovolania podľa § 239 OSP, ale sa zaoberal aj otázkou, či

v konaní na súdoch nižších stupňov nedošlo k procesným vadám v zmysle § 237 OSP. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (rozsudku aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a ak g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Ustanovenie § 237 OSP pritom nemá žiadne obmedzenia vo výpočte rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú spôsobilým predmetom dovolania. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný a ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v tomto ustanovení, možno ním napadnúť aj rozhodnutia (okrem rozhodnutí o rozvode manželstva), proti ktorým dovolanie inak nie je procesne prípustné. Pre posúdenie existencie procesnej vady v zmysle uvedeného ustanovenia nie je významný subjektívny názor účastníka o tom, že v konaní došlo k niektorej z týchto väd, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je skutočne postihnuté takouto vadou.

Preskúmaním veci dovolací súd dospel k záveru, že konanie odvolacieho súdu je postihnuté vadou podľa § 237 písm. f/ OSP (účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom).

Odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle predmetného ustanovenia je taký vadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Za postup odnímajúci účastníkovi konania možnosť konať pred súdom (a zakladajúci prípustnosť dovolania podľa uvedeného ustanovenia) treba považovať aj odmietnutie odvolania podľa § 218 ods. 1 písm. a/ OSP v prípade, že podmienky preň neboli splnené, pretože odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote.

Dovolací súd dospel k záveru, že konanie a rozhodnutie odvolacieho súdu sú touto vadou postihnuté. Odvolací súd totiž odmietol odvolanie žalobcu, hoci pre také rozhodnutie neboli splnené podmienky. V preskúmvanej právnej veci totiž nebolo mimo rozumných pochybností preukázané, že žalobca podal odvolanie oneskorene.

Právna úprava doručovania v občianskom súdnom konaní plní veľmi významnú funkciu. Súd totiž môže konať a rozhodovať len vtedy, ak má riadne preukázané, že účastníci dostali všetky písomnosti, prijatie a znalosť ktorých je predpokladom ďalšieho postupu v konaní, použitia opravného prostriedku, prostriedkov procesnej obrany a ochrany a ďalších úkonov, ktoré je prípustné urobiť len v zákonom alebo súdnom ustanovenej lehote. Obzvlášť doručovanie súdnych rozhodnutí vo veci samej je nevyhnutným predpokladom právoplatného skončenia veci, prípadne i vykonateľnosti súdneho rozhodnutia (ak je rozhodnutie vykonateľné bez ohľadu na právoplatnosť). Doručovanie ovplyvňuje skúmanie procesných podmienok základného konania, odvolacieho konania, ako aj konania o mimoriadnych opravných prostriedkoch. Právna úprava doručovania preto plne rešpektuje záujmy účastníkov konania a nevyhnutnosť ich úplného a účinného informovania prostredníctvom tohto procesnoprávneho úkonu. Ak nebola písomnosť doručená správne, podľa predpisov upravujúcich tento úkon, má to priamo za následok vadnosť, nezákonnosť doručenia, s ktorou vadou sú spojené závažné procesnoprávne účinky; ak došlo k vadnému doručeniu rozhodnutia alebo ho súd vôbec opomenul doručiť, nemôže rozhodnutie nadobudnúť právoplatnosť.

Podľa § 47 ods. 2 OSP v znení do 15. októbra 2008, ak nebol adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk, zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržuje, doručovateľ ho vhodným spôsobom upovedomí, že mu zásielku príde doručiť znovu v deň a hodinu uvedenú v oznámení; ak zostane i nový pokus o doručenie bezvýsledným, uloží doručovateľ písomnosť na pošte alebo na orgáne obce a adresáta o tom vhodným spôsobom upovedomí; ak si adresát zásielku do troch dní od uloženia nevyzdvihne, považuje sa posledný deň tejto lehoty za deň doručenia, i keď sa adresát o uložení nedozvedel.

Pre vznik fikcie doručenia zakotvenej v citovanom ustanovení ("... považuje sa posledný deň lehoty za deň doručenia ...") je nutné súčasné splnenie týchto podmienok: a/ možnosť náhradného doručenia nie je zákonom vylúčená (viď napr. § 114 ods. 4 OSP), b/ adresát písomnosti nebol pri doručovaní zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržoval, c/ doručovateľ nezastihnutého adresáta vhodným spôsobom upovedomil o tom, kedy príde písomnosť doručiť znova (s uvedením dňa a hodiny), d/ druhý pokus o doručenie zostal taktiež bezvýsledný, e/ adresát písomnosti bol vhodným spôsobom upovedomený o uložení písomnosti na pošte alebo orgáne obce, f/ adresát si zásielku do 3 dní od upovedomenia nevyzdvihol.

Miesto, deň a spôsob doručenia zásielky sa preukazuje doručenkou, ktorú pošta vracia

späť odosielajúcemu súdu. Príslušnou poštou vystavená doručenka zachytávajúca postup pri doručení, vrátane údajov vyžadovaných ustanovením § 47 ods. 2 OSP, osvedčuje pravdivosť toho, čo je v nej uvedené, ak nie je preukázaný opak. Doručenka vrátená súdu osvedčuje súdu vykonanie doručenia a čas doručenia, kým nie je preukázaný opak. (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. júla 1992 sp.zn. 1 Cdo 37/92).

Odvolačí súd založil svoj záver o vzniku fikcie doručenia na tom, že „ bol rozsudok súdu prvého stupňa doručovaný právnomu zástupcovi navrhovateľa dňa 25.2.2008 a dňa 26.2.2008 po náhradnom doručení, bol uložený na pošte“. Z doručenky pripojenej k č.l. 138 spisu ale taký záver nie je možné vyvodiť. Na doručenke v rubrike pre poznámky pošty (označenej „Nedoposelať“) v bode 1. („Neúspešný pokus o doručenie s výzvou o opakované doručenie dňa ...“), ani v bode 2. („Opakované doručenie“) nie je nič doručovateľom vyznačené. Jedine v bode 3. („Deň uloženia zásielky“) je vyznačený odtlačkom pečiatky dátum „26.02.2008“. Z obsahu spisu teda nemožno vyvodiť, že by doručovateľ pri doručovaní zásielky obsahujúcej rozsudok súdu prvého stupňa zachoval postup podľa ustanovenia § 47 ods. 2 OSP.

Postup podľa ostatne uvedeného ustanovenia mal byť zachovaný bez ohľadu na to, že zástupca žalobcu za odovzdávacie miesto jemu určených zásielok určil poštový priechinok (P.O.Box) a vyhradil si odnášku zásielok (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. augusta 2003, sp.zn. 2 Cdo 53/2003).

Vzhľadom na význam práva na súdnu ochranu v právnom štáte, pre záver o nesplnení podmienok konania nepostačuje iba pochybnosť o ich splnení, ale nesplnenie podmienok konania musí byť preukázané mimo rozumných pochybností. V prípade, ak všeobecný súd nemá záver o nedodržaní zákonom ustanovenej procesnej lehoty na podanie opravného prostriedku preukázaný mimo rozumných pochybností, musí vychádzať z predpokladu, že opravný prostriedok v zákonnej lehote podaný bol (tak napr. III. ÚS 331/04 a III. ÚS 249/08).

Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že rozsudok súdu prvého stupňa nebol doručený správne podľa predpisov upravujúcich tento úkon, ktorá vada má priamo za následok nezákonnosť doručenia, s ktorou vadou sú spojené závažné procesnoprávne účinky. Preto ak odvolací súd odvolanie žalobcu odmietol ako oneskorene podané, odňal mu právo, aby na základe jeho včas podaného odvolania bol ním napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa preskúmaný odvolacím súdom (porovnaj R 23/1994).

Žalobca teda dôvodne vytýka (hoci sčasti z iných dôvodov), že konanie a z neho pochádzajúce rozhodnutie odvolacieho súdu má vadu podľa § 237 písm. f/ OSP.

So zreteľom na vadu, ktorá napĺňa skutkovú podstatu ustanovenia § 237 písm. f/ OSP, dovolanie žalobcu je prípustné a zároveň je tiež dôvodné. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2 OSP).

V novom rozhodnutí rozhodne súd aj o trovách dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 OSP).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. júna 2010

JUDr. Ladislav G ó r á s z, v.r.

predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Patrícia Špacírová